U. B. BERGEN
16.11.45
Ms. 1568 Ig 8

M O T S E I R 4/10-43.

9. april 1940 betyr på mange måter et vendepunkt i vår historie. Dagen innvarslet en seirrik tid for norsk nasjonalisme og patriotisme. I de tunge tidene, i dagens kamp, under åket, så vi hva landet betød for oss, hva dets frihet er verd. Vi hadde nok visst det før, men aldri så sterkt, aldri hadde vi elsket landet så levende, aldri ofret så mye for det. Denne følelsen er blitt grunnfestet i tiden som er gått. Vi står i dag som et folk fullt bevisst om frihetens betydning for vårt land.

Nasjonalismen har vært en styrke for oss, den vil sikkert også bli det i fremtiden. Men den kan også bli en fare. Vi kan fra å være oss selv bli oss selv nok. Når krigen er slutt kan vi tape oss bort i selvforherligelse og selvopptattnet. Da bør vi huske hvilke plikter vi har. Vi skal bygge landet vårt opp, og vi skal hjelpe andre. Europa etter krigen skal bli en samarbeidende verdensdel. Vi må hjelpe Russland, gjenopp-bygge byene som ligger i grus, atter få markens grøde fra de avgrøidde engene. Vi må samarbeide med og hjelpe andre nasjoner. Vi må bygge en verden basert på tillit og vennskap. Vi må unngå sosial elendighet, vi må ha som mål å leve i fred og fremskritt. Utopia må alltid lyse for oss.

Det rakner!

Quislings siste tale var preget av at det lakker mot slutten. I sin fortvilelseskamp søker nå Hitler å kaste folk blår i øynene ved å gi sine vasaller uttalelser i hende som lar det gi utseende av selvstendighet når krigen er forbi, men riktignok med visse reservasjoner. Og Quisling trygler og bør at det norske folk skal forstå at dette ervsant. Vi var under britisk formynderskap, sier han, men se Tyskland gir oss lov til å være oss selv. Og bak bønnen ligger en dulgt trusel om at nå skal han ha full kontroll over landets vepnete makt. Men trusslen forfeiler sitt mål med den neste uttalelsen om at nye domstoler er opprettet for å holde styr på sine egne.

Norge er kjent som et land av opplyste mennesker. Når det gjennom onde og vanskelige år hvor alt så mørkt ut, ikke bøyde nakken, vil det stå enda mer urokket nå når seiren skimter ikke så langt borte. Ingen har medynk med forrædere. De faller i den grav de grov for andre. Det eneste Quisling oppnådde med sin siste tale var bare enn ytterligere å understreke at overalt rakner det for ham og alle dem som brakte års elendighet over verden.

Brødre til sol og til frihet,
brødre mot lyset vi går,
frem i fra fortidens mørke,
fremtiden lysende står.

Nyhetene mmandag-fredag.

Østfronten: Russerne fortsetter sin seirrike fremrykking. Mandag var framgangen på en 200 km. lang front gjennomsnittlig 15 km., og 1100 steder ble befridd. Den røde arme har trengt dypt inn i Hvite-Russ land og nærmer seg på enkelte punkter den gamle russiske grensen. I retning Vitebsk-Mohilew er en rekke steder inntatt. Mellom Smolensk og Vitebsk er byen Rudnia erobret. 25.000 russere som skulle deporteres til Tyskland ble befridd her. Russerne står 50 km. fra Vitebsk, 40 km. fra Mohilew og 15 km. fra Orsja. Alle disse stedene er bombet av russiske fly. Russerne kjemper i Gomels forsteder, og har dessuten omgått byen på 3 kanter. De russiske styrkene holder en 70 km. bred front på vestsiden av Dnjepr mellom Kiew og Saporesj, og en av forstedene til Saporesj er på russiske hender. Byen Kementschug på østsiden av Dnjepr er erobret. Byen var et av de viktigste tyske brohodene. Ved inntagelsen av den, prøvde tyskerne i tusenvis å evakuere over elven i prammer og andre fartøyer, men druknet. Et stort fangetall ble også tatt. Likeens er byen Darlista, også på østsiden av Dnjepr, erobret. En av forstedene i Dnjepropetrowsk er på russiske hender. De russiske troppene har tatt en øy i Dnjepr, hvorfra de med sitt mange artelleri behersker Kiew, og byen beskytes nå fra n.ø. og fra vest. På Kiewfronten behersker russerne 160 km. av Dnjepr. Tyskernes siste havn på Taman, Temnirojk, er nå erobret av russerne. Alt i alt har russerne nå tatt igjen 2/3 av de tapte strøkene, og det regnes med at 6-8 millioner tyskere er satt ut av spillet hittil under felttoget i Russland.

Utenriksminister Tanner sa i en tale forleden bl.a.: "Krigslykken har i det senere ikke vært like uforanderlig som tidligere. Istedenfor som før at tyskerne hadde initiativet, har dette nå gått over til motparten. Alt dette har tvunget vårt folk til å tenke over krigens utfall og anstille refleksjoner over vårt eget lands stilling. Man sier at vi har holdt på feil hest, men vi har aldri kalkulert med hvem som skulle bli seierherrer. Vi kunne ikke få leve i fred som vi ønsket for vår østre nabo. Vi fører vår krig på siden av stormaktskrigen og er i den nøytrale. Vi kan betegne vårt land som nøytralt krigsførende. Regjeringen har hele tiden prøvd å stagge visse kretser som var for entusiastisk i begynnelsen og snakket om et Storfinnland med grenser langt øst. Siden den gang har krigen gjennomgått mange omskiftelser. På de store krigsteatre blåser det øve vinde. Russland har det ikke lykkes å beseire militært. Som realister må vi ta dette i betraktning i vår utenrikspolitikk. Vi må gå ut fra at vi i fremtiden kommer til å leve som naboer til et stort Russland. Vi må prøve å få i stand en så god forbindelse som mulig med Sovjetunionen. Om vi bare kan få garantier om at vi ikke trues av noen stadig fare fra den kanten, er vi for vår del beredt til å opprette fullt normal forbindelse med dem. Men det er unødvendig å forsøke å påduttte oss de sovjetrussiske ideene. Vi kommer alltid til å avvise den kommunistiske propaganda. Her har vår tilltro til våre naboer vært svak. Ved siden av å mene at vi er utenfor storkrigen, har vi alltid hevdet at vi har frie hender til å gå ut av krigen når et gunstig tilfelle byr seg og landets frihet og selvstendighet er truet. Å komme ut av krigen er ikke

lett. Det gjelder først å få fred med fienden. Men ikke hvilken som helst fred. Viktigst er det å vite hva freden fører med seg. Alene fredsviljen, hvor utbredt den er i det finske folk, kan ikke garantere resultatet. Sovjet tier. De har ikke tilkjennegitt sitt standpunkt. Kreml tier som sfinxen. Dersom de ønsker å gi oss del i sine tanker, finns det kanaler, hvorigjennom de kan formidle oss den. Vi gjør klokest i ikke å diskutere freden. Det gagner bare fienden." Tanner sluttet med disse ord: "Det er av viktighet for oss nøye å gi akt på alle muligheter for å komme ut av krigen, om vi kan få en varig og hederlig fred." - Talen er gjengitt utdragsvis etter den finske avisen "Hufudstadsbladet."

Italia: Byen Foggia på Italias østside er erobret av den 8.arme, og 13 flyplasser falt i de alliertes hender. Dette betyr en trusel mot Balkan og Østerrike, som nå kommer inn under det alliierte flyvåpens kontroll. De tyske fangene som ble innbrakt, var alle skrubbsultne. President Roosevelt uttaler at seiren ved Foggia er den største seir som er vunnet. Før de allierte tok Foggia, ble følgende steder erobret: Maro nord for Atella, Calabritto, Margarete de Savoye og Calabri de Saverno. Etter inntagelsen av Foggia, har den 8.arme lenger vest erobret Manfredonia. Foggia ble systematisk plyndret av de tyske soldatene for alt som disse fant å kunne nyttiggjøre seg. Fredag ble meldt at Napoli på vestkysten også er erobret. Før nederlaget senket tyskerne skipene på havnen og sprengte kaianleggene i luften. De tyske soldatene brente og plyndret i byen etter beste evne. Før Napoli ble tatt, inntok den 5. amerikanske arme bl.a. Pompeii og Castelammare. Etter inntagelsen av Napoli, har den 5. arme tatt Avellnio, 45 km. n.ø. for Napoli. Siden landgangen i Italia er 244 tyske fly erobret usladde på bakken. På Sicilia ble 1200 fly tatt på denne måten.

På Malta har det vært holdt et møte mellom Eisenhower, britiske generaler og Bagoglio, hvorunder det ble drøftet hvorledes man hurtigst kan få de tyske troppene ut av Italia. Ny italiensk regjering er utnevnt med kongen og Badoglio i spissen. Dens første oppgave er å intensifisere mobiliseringen av italienerne mot tyskerne. Fra Budapest meldes til Dagens Nyheter i Stockholm den 25/9 at Mussolini av tyskerne er overført til Wien. Han har i den senere tid lidd av en hård sykdom og gjennomgått en stor operasjon på et sykehus i Wien.

På Korsika har tyskerne nå bare tilbake havnen Bastia. Franskmennene står bare 10 km. fra den. Tidlig i uken ble 10 tyske skip senket under forsøk på å komme bort fra Bastia, og senere i uken har franske fly senket flere skip. Jugoslaviske friskarer har erobret byen Joulova, og nye angrep er satt i gang.

Vestfronten: Natt til mandag angrep amerikanske flygende festninger Emden og slapp ned over 1000 tonn bomber. Mål i Frankrike, deriblant flyplass ved Rheims og mål i Holland og Belgia ble også angrepet. 2 skip ble senket utenfor den Hollandske kyst. 59 tyske fly ble skutt ned mot tap av 18 egne. Natt til tirsdag ble byene Hanover Braunschweig, Emden og Aurich - en nabobyen til Emden - kraftig bombet av allierte fly. 32 bombefly gikk tapt og 1 jagerfly. Under innflygning over Frankrike, Holland og Belgia ble 58 tyske fly skutt ned. 18 egne gikk tapt. Dessuten ble tyske sambandslinjer i vest [illegible]

bombet av allierte fly. 2 bater ble senket i Kanalen. Natt til torsdag rettet det britiske luftvåpen et kraftig og konsentrert angrep mot syntetiske oljefabrikker, gassverk og andre mål i Bochum. 8 fly gikk tapt. 2 skip ble skadet ved bombetreff utenfor den hollandske kyst.

Nyhetene lørdag og søndag.

Fra Russland meldes om hårde kamper i området ved Kiew og ved Dnjepropetrowsk. 400 steder ble befridd på østfronten fredag. Russerne fortsetter fremmarsjen i Hvitesland, og på flamen er tyskerne trengt ytterligere sammen. 3 befestede steder til er erobret. I Østersjøen har russerne senket to tyske forsyningsskip, det ene på 3.000, det annet på 19.000 tonn.

I Italia ble de allierte tropper hilst med stor begeistring da de rykket inn i Napoli. Det meldes nå at allierte fly har angrepet kystveien fra Napoli til Roma. 5 tyske divisjoner er på full retrett fra Napoliområdet, og øst for Napoli har den 5. arme vunnet nytt terreng, og bl.a. tatt Benevento. På østkysten har den 8.arme fortsatt fram. Hele omr det på sporen på støvelen er nå på allierte hender. I militeroversikten ble det antydet at om kort tid vil de allierte styrkene stå ved Po, da alt tyder på en hurtig tysk tilbaketrekning fra Sør-Italia. Fly fra Foggia vil snart kunne yte friskarene i Jugoslavia en effektiv støtte. I Korsika er tyskerne drevet ut av viktige stillinger. Britiske fly har gjentagne ganger bombet flyplasser på Rhodos. Tyskerne har forsøkt et angrep mot øya Kos med fly og sjøstridskrefter. Nærmere enhetet foreligger ikke. I Bulgaria har frihetsfronten oppfordret hær og flåte til å ta opp kampen mot tyskerne.

Natt til lørdag rettet britiske fly kraftige angrep mot Essen og mot Hagen i Rhur. I Hagen er et stort sentrum for jernstålindustrien. 2 fly savnes fra disse operasjonene. 19 fiendtlige fly ble skutt ned. Andre allierte fly fra Nord-Afrika angrep München og Wiener Neustadt. Mål i Nord-Frankrike ble også angrepet. Utenfor vestkysten av Norge ble et skip rammet av bomber og satt i brann. Skipsfarten ved Nederlands kyst ble også bombet. Natt til søndag ble München bombet på ny. Dessuten ble mål i Rhur og Rhinland angrepet. Amerikanske fly angrep mål i Nederland. 7 tyske fly ble skutt ned. Ingen egne gikk tapt.

Tyske ubåter har forsøkt seg med nye angrep. Det britiske admiralitet melder at under et angrep på en konvoi i Atlanterhavet gikk 2 korvetter og 1 kanadisk destroyer tapt. 8 handelsskip ble sjøsatt fredag i USA. Det meldes at p.g.a. passivitet er det oppstått myttteri på den tyske flåte stasjonert i norske farvann. Begivenhetene i Italia var en direkte årsak til dette. For å beskjeftige flåten ble det gjort et forsøk på å angripe Svalbard. "Von Tirpitz" ble så sterkt skadet at den har gått sørover for reparasjon, mens 2 andre enheter ble så sterkt skadet at de ikke kan sendes sørover.

I Stillehavet har amerikanerne inntatt en flyplass og flere befestede stillinger på New Guinea. 2 ½ million japanere er falt i Kina i løpet av 6 års krig.

Jødeforfølgelsene er i full gang i Danmark. 5.000 jøder er arrestert i København. Sverige har innsendt protest. Forøvrig har Sverige itt uttalelse om at det ikke skal [illegible] bensin til fremmede makter.